

KRABBEUNDERSØKELSER PÅ NORDLANDSKYSTEN I 1975

[Crab (Cancer pagurus) investigations off the coast of Nordland in 1975]

Av

SVERRE TORHEIM

Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt

ABSTRACT

TORHEIM, S. 1975. Krabbeundersøkelser på Nordlandskysten i 1975.
[Crab (Cancer pagurus) investigations off the coast of Nordland in 1975].
Fisken Hav., 76(2): 1-6.

From 15 August to 10 October 1975 crab investigations were carried out off the coast of Nordland.

The results showed that the best crab fishing grounds were found southwest of Bodø. The edible crabs caught were large (average size 16.8 cm) and of good condition, but the concentrations were moderate and not large enough for establishment of a crab industry.

INNLEDNING

Fiske etter krabbe av økonomisk betydning foregår til vanlig langs norskekysten fra Oslofjorden og nordover mot Myken i Nordland. Fiskere fra Saltendistriktet har iblant fått krabbe på torskegarn om vinteren, og av denne grunn ble det i tiden 15. august til 10. oktober 1975 foretatt prøvefiske etter krabbe for å undersøke eventuelle drivverdige krabbefelt vest og syd av Bodø.

MATERIALE OG METODER

Til feltarbeidet ble det brukt 90 krabbeteiner (0,3 x 0,3 x 0,8)m fordelt på 6 lenker. Hver lenke besto av 15 teiner med 10 favners avstand.

Som agn nyttet en torsk, sei eller småfisk (uer, øyepål etc.) fra bifangster i reketrål. Uer, fersk og lettsaltet, viste seg å være bra agn.

Antall krabber, kjønnsfordeling, bredde av ryggskjold og kondisjon ble undersøkt på alle fiskestasjoner.

På toktet ble det merket 190 krabber. Av disse ble en del spredt vilkårlig omkring på feltene ved Arnøya mens andre ble satt ut på posisjonsbestemte steder (Fig. 1).

Sjøtemperaturen ble målt fra overflaten til bunnen på 5 stasjoner.

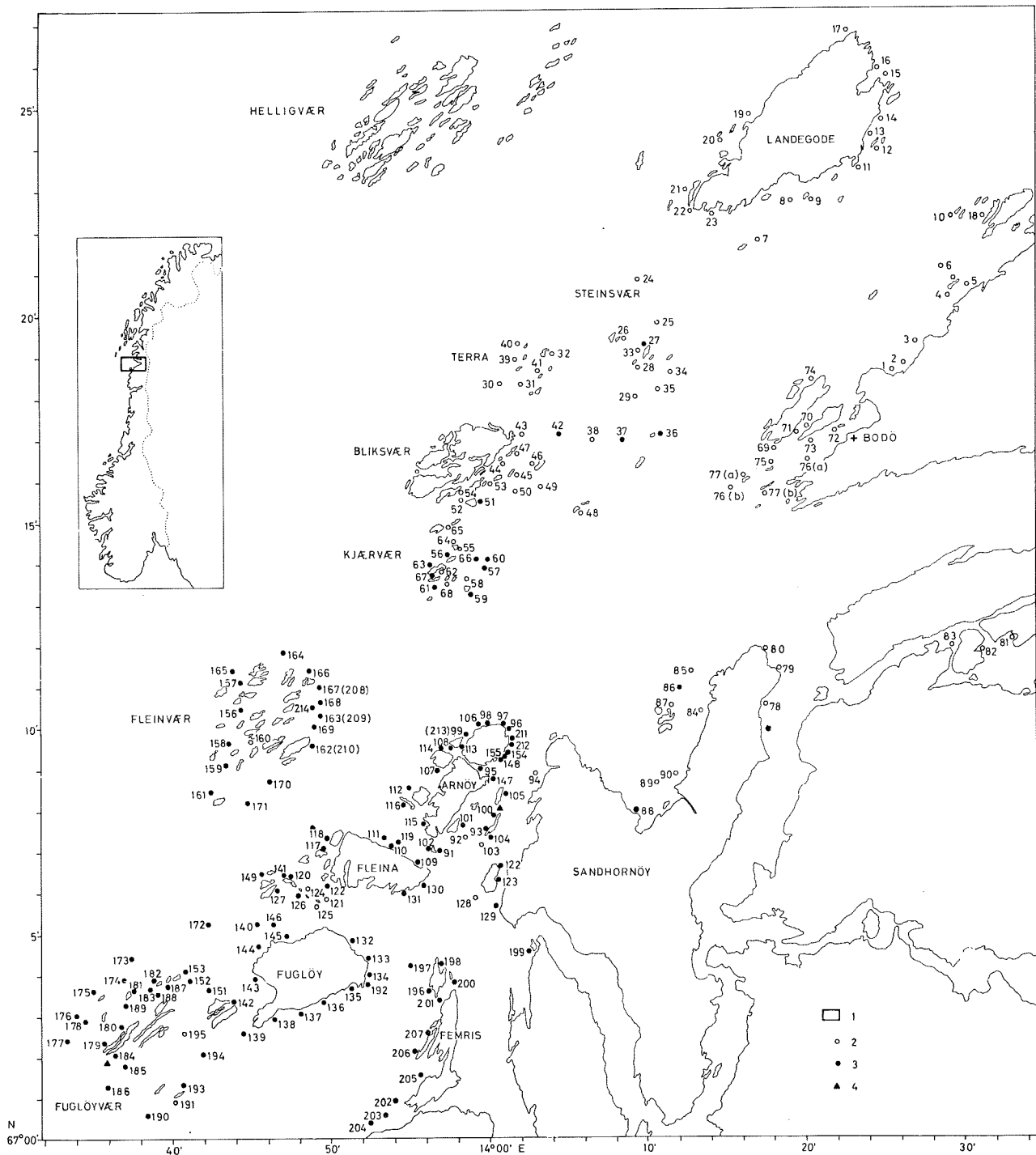

Fig. 1. 1) Undersøkt område, 2) ingen fangst av krabbe, 3) fangst av krabbe, 4) merkede krabber utsatt. [1) Investigated area, 2) no catch of crabs, 3) catch of crabs, 4) tagged crabs released].

RESULTATER OG DISKUSJON

Krabbefisket sør på norskekysten foregår hovedsakelig i tiden september-november. I begynnelsen av sesongen settes teinene grunt, ofte på sand med tareflekker eller langs tarekanter på hardere bunn. På lokalitetene vest av Bodø og omkring Landegode ble teinene derfor satt på slik bunn i dyp fra 8 til 40 m, men prøvefisket i sundene og langs holmene i disse områdene ga ingen fangst (Fig. 1).

Enkelte steder, særlig utenfor havnen i Bodø med delvis mudderbunn, fikk en mye slangestjerner i teinene. Steder, tallrike på slangestjerner, er til vanlig dårlige fiskeplasser for krabbe da enkelte arter slangestjerner fortærer agnet i teinene. Dessuten er krabbene en får på mudderaktig bunn ofte av dårlig kvalitet.

I sundene mellom øyene i Terraområdet fikk en heller ingen fangst. Ved Steinsvær ble resultatet 2 krabber tatt på 30 m dyp (st. 27, Fig. 1).

De beste forekomster av krabbe fant en ved Fleinvær, Arnøy, Fleina, Fugløy og Fugløyvær tabell 1.

Tabell 1. Stasjoner med fangst fra krabbeundersøkelser på Nordlandskysten i 1975. [Stations with catch from crab investigations off the coast of Nordland in 1975].

Dato	Antall stasjoner	Lokalitet	Fiskedyp (m)	Antall teiner dradd	Fangst av krabbe	
					Antall	Pr. teine
27-29.8	8	Kjærvær	8-48	120	17	0,14
26-30.9 9-10.10	19	Fleinvær	16-48	311	583	1,87
10-26.9 10.9	26	Arnøy	8-70	405	359	0,89
13-25.9		Fleina	8-42	210	131	0,62
19-24.9 4.10	15	Fugløy	12-50	225	157	0,70
24-25.9 1-7.10	24	Fugløyvær	16-50	360	210	0,58
7-9.10	11	Femris	8-60	165	83	0,50

Enkelte steder, f.eks. ved Arnøy, fikk en krabbe på grunt vann (sandbunn), men de største konsentrasjonene fantes de fleste steder på dyp fra 20 til 40 m i relativt bratte skråninger (hard bunn) mot dypt vann.

Resultatene fra prøvefisket kan tyde på at krabben forekommer på større

dyp i nord enn lenger sør på kysten.

Størrelsesfordelingen av fangstene (Fig. 2) viser at bestanden består av relativt store dyr. Hele 96% av krabbene var av kommersiell størrelse og med en ryggskjoldbredde på 16,8 i gjennomsnitt. Av Fig. 2 ser en også at den overveiende del av fangstene består av hunner.

Dersom det ikke finnes mer små krabber på grunt vann enn det som ble registrert ved disse fiskeforsøkene, viser Fig. 2 at rekrutteringen er svak.

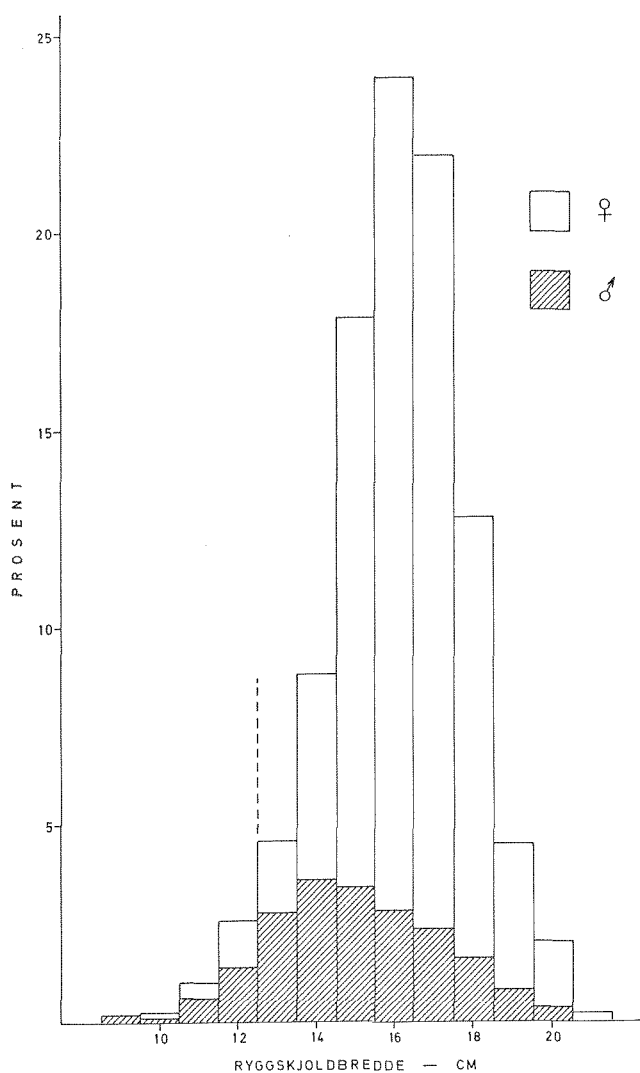

Fig. 2. Størrelsesfordeling av 1558 krabber fanget vest og syd av Bodø, august-oktober 1975. [Size distribution of 1558 crabs caught west and south of Bodø, August-October 1975]. Stiplet linje: Minstemålgrense (13 cm) for kommersiell krabbe. [Broken line: Minimum size limit (13 cm) of commercial crabs].

Mange krabber var bevokst med store rur og kalkrørsormer. Dette kan bety at skallskiftetfrekvensen er mindre her nord enn ellers langs kysten selv om temperaturobservasjonene (ca. 10° C i 1975) tilsvarer omlag de temperaturer som en finner på gode krabbefelt på Trøndelagskysten om høsten.

En fikk ikke observasjoner av tidspunkt for skallskifte da undersøkelsene ble avsluttet allerede den 10. oktober.

Tabell 2. Prosent krabber i forskjellige størrelsesgrupper fra lokaliteter syd av Bodø, august-oktober 1975. [Percentages of crabs in various size groups from localities south of Bodø, August-October 1975].

Bredde av ryggskjold (mm)	Arnøy %	Fleina %	Fugløy %	Fugløyvær %
90-99	-	-	-	1,6
100-109	-	-	-	0,8
110-119	-	-	0,8	2,3
120-129	1,7	3,1	0,9	8,4
130-139	4,1	3,9	2,9	8,4
140-149	5,8	7,0	10,6	13,0
150-159	13,5	23,3	22,0	16,0
160-169	24,7	27,9	24,6	17,6
170-179	28,3	18,6	20,8	18,3
180-189	15,4	11,6	12,3	8,4
190-199	4,1	1,6	4,2	3,8
200-209	2,5	3,1	0,9	1,5

Tabell 3. Prosent av undermåls og kommersiell krabbe fra lokaliteter syd av Bodø august-oktober 1975. [Percentages of undersized and commercial crabs from localities south of Bodø August-October 1975.]

Lokaliteter	Krabber	
	under 130 mm %	130 mm og over %
Arnøy	2	98
Fleina	3	97
Fugløy	2	98
Fugløyvær	13	87

Tabell 2 og 3 indikerer en økning av små krabber ettersom en går fra Arnøy i nord til Fugløyvær i sør, og Tabell 4 og 5 antyder tilsvarende i retning øst mot vest. Dette tyder på bedre rekruttering på de sydligste og vestligste felt. Om det i tillegg til drift av yngel også foregår vandring mot nord fra områder lengre sør kan gjenfangster fra merkeforsøkene gi svar på.

Ved Femris (Tabell 5) var 100% av krabbene over 13 cm, av disse 88% hunner. Merkeforsøk på krabbe har vist at hunkrabber vandrer mer og lenger enn hankrabber. Dersom krabbeyngelen har mindre gode vilkår til å overleve ved innlandssiden, kan grunnlaget for rekrutteringen hertil skyldes innvandring.

Tabell 4. Prosent krabber i forskjellige størrelsesgrupper fra lokaliteter syd av Bodø, august-oktober 1975. [Percentages of crabs in various size groups from localities south of Bodø, August-October 1975].

Bredde av ryggskjold (mm)	Femris %	Fugløy %	Fugløyvær %
90-99	-	-	1,6
100-109	-	-	0,8
110-119	-	0,8	2,3
120-129	-	0,9	8,4
130-139	-	2,9	8,4
140-149	4,7	10,6	13,0
150-159	11,8	22,0	16,0
160-169	25,9	24,6	17,6
170-179	32,9	20,8	18,3
180-189	14,2	12,3	8,4
190-199	9,4	4,2	3,8
200-209	1,2	0,9	1,5

Tabell 5. Prosent av undermåls og kommersiell krabbe fra lokaliteter syd av Bodø august-oktober 1975. [Percentages of undersized and commercial crabs from localities south of Bodø, August-October 1975].

Lokaliteter	Krabber under 130 mm %	Krabber 130 mm og over %
Femris	0	100
Fugløy	2	98
Fugløyvær	13	87

På nordøstsiden av Arnøy og Fleinvær, der en fikk de beste fangster, ble fisket gjentatt på enkelte stasjoner. En loddet opp bunnen og prøvde å sette teinene på dyp der en tidligere hadde fått de beste fangster. Det viste seg f.eks. ved Fleinvær (st. 209, Fig. 2) at en fikk 4,2 krabber pr. teine mens en første gang bare fikk 2 krabber pr. teine.

Resultatet antyder at fangstene vil kunne økes med lokalkjennskap til bunnforholdene. I tillegg kan det også finnes bra "krabbeplasser" utenom de undersøkte områder.

Kvaliteten på krabben var god og selv om ressursen av krabbe i de hittil undersøkte områder ikke gir grunnlag for opprettelse av egen krabbeindustri, skulle bestanden være brukbar til et fiske om høsten for levering til fersk konsum.